

За словами О.Полінкевич, економічна безпека корпорацій є динамічною нелінійною системою впорядкованих, взаємопов'язаних і керованих елементів (мети, структури, функцій, процесів), послідовне поєднання яких формує ресурсний та стейкхолдерський компоненти задля виявлення, попередження та нейтралізації загроз за наявних ресурсів й ефективного управління бізнес-процесами [2].

Управління безпекою розвитку підприємств вимагає як налагодження та удосконалення комунікаційних зв'язків між усіма виконавцями, зокрема на етапі генерування нових ідей, так і поліпшення їх захисту [3].

Зазначене ствердження є особливо актуальним саме для високотехнологічних підприємств враховуючи їх функціонування в умовах надзвичайно високого рівня конкурентної боротьби. Саме трудові ресурси мають бути об'єктом підвищеної уваги системи управління економічною безпекою підприємства, адже втрати суб'єкта господарювання внаслідок розголошення будь-якої інформації щодо реалізації інноваційних проєктів неминуче обертаються збитками катастрофічних розмірів.

Ефективне управління економічною безпекою високотехнологічного підприємства передбачає в тому числі формування технологій управління трудовими ресурсами з метою зниження рівня ризиків втрати комерційної таємної інформації, максимальної формалізації індивідуальних знань, створення практики делегування досвіду для синергічних ефектів, а також здійснення градації працівників за обсягом участі у створенні конкурентного інноваційного продукту із подальшим визначенням пріоритетних векторів щодо створення безпечних умов при досягненні індивідуальних та корпоративних інтересів. Водночас, ефективне управління безпековими аспектами функціонування підприємства має ґрунтуватися на безперервній взаємодії всіх структурних підрозділів підприємства, враховуючи те, що великий обсяг загроз може виникати в тих сферах, які знаходяться в межах кола відповідальності декількох функціональних структур.

Література

1. Ляшенко О. М. *Концептуалізація управління економічною безпекою корпорацій*: монографія. Луганськ: СНУім. В. Даля, 2011. 400 с.
2. Полінкевич О. Економічна безпека корпорацій як керованої системи в умовах неоіндустріалізації. *Економічний часопис Східноєвропейського національного університету імені ЛесіУкраїнки*. 2018. №2. с.13-18
3. Штангрет А. М., Ніконенко У.М. *Адаптивне управління підприємствами в умовах неотехнологічного відтворення*: монографія. За редакцією Ареф'євої О.В.К.: ФОП Маслаков, 2020. с.48-60.

УДК 330.322

Вовченко Оксана Сергіївна,
кандидат економічних наук, доцент,
Даніленко Аліна Вікторівна,
студентка

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(Україна)*

РОЛЬ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ У ВІДНОВЛЕННІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Після завершення війни перед Україною стоятиме безліч складних завдань, які потребуватимуть максимально швидкого вирішення. Одним із них є відродження економіки з грамотним підходом та чітким планом дій з боку влади. Вартість відбудови і відновлення України зростатиме з кожним місяцем ведення військових дій і за

останніми підрахунками коштуватиме понад **\$750 млрд** [1]. Можна виділити основні напрями, які потребують першочергового відновлення:

- енергетика (закупівля газу, централізоване тепlopостачання, газопостачання тощо) — більше \$100 млрд;
- транспорт (національні, обласні і сільські дороги; мости; залізничні шляхи; аеропорти тощо) – близько \$73,8 млрд;
- житло — близько \$69 млрд;
- **торгівля та промисловість (металургійні заводи; роздрібні магазини, торгові центри та склади)** — \$20,8 млрд;
- соцзахист — \$20,6 млрд;
- агросектор (знищена техніка та обладнання, склади, худоба та багаторічні культури, викрадені ресурси та продукції, потреба у рекультивації сільськогосподарських угідь) — \$18,7 млрд;
- охорона здоров'я — \$15,1 млрд;
- освіта (реконструкція та відбудова навчальних закладів) — понад \$9,2 млрд;
- фінансовий сектор та банки (резерви на покриття кредитних збитків та витрати на відновлення інфраструктури) — \$8 млрд [2].

Україна, ВВП якої, за оцінками міністерства економіки країни, за підсумками перших трьох кварталів скоротився на 30 відсотків, вже зараз зіткнулася з породженими війною економічними проблемами, не кажучи про обслуговування зовнішнього боргу та власну реконструкцію, тому виникає питання в пошуку фінансування економічної відбудови.

Основними джерелами надходження коштів можуть бути: кредити та гранти міжнародних організацій (МВФ, Світовий банк, ЄБРР та ін.); офіційне двостороннє фінансування; кошти структурних фондів ЄС; репарації з боку РФ (включаючи доходи від реалізації конфіскованих активів, відрахування з експорту енергоносіїв); фінансова допомога міжнародного бізнесу; громадських організацій; боргове фінансування, у тому числі під гарантії провідних країн [3].

Також не варто забувати про економічне самозабезпечення та зростання економіки за рахунок приватного та державного бізнесу. Фінансово-кредитними інструментами, що долають проблему браку фінансових ресурсів і дають змогу швидше відновити необхідні об'єкти інфраструктури, щоб поліпшити доступ до суспільних послуг, сформувати передумови для розвитку бізнесу є: облігаційні позики, банківські кредити, гарантії та зобов'язання місцевого самоврядування, револьверні фонди, краудфандинг. Але головним драйвером повоєнного відновлення економіки України є іноземні інвестиції, які потрібні, щоб відновитися та дати старт потужному зростанню (для стрибка їхній обсяг має складати 35% ВВП щонайменше впродовж 5 років поспіль [4]). Це підтверджується і сформульованою в «Плані відновлення України» візією: «Сильна європейська країна – магніт для іноземних інвестицій» [5].

Для залучення в українську економіку іноземних інвесторів вже створено унікальну електронну платформу Advantage Ukraine, на якій зібрано понад 500 інвестпроектів та можливостей у 10-ти галузях економіки, а саме: оборонно-промисловий комплекс, металургія та металообробка, енергетика, природні ресурси, агропромисловий комплекс, логістика та інфраструктура, промислове виробництво, деревообробка та меблеве виробництво, фармацевтика, інноваційні технології. Серед 250 запитів ініціаторів проектів переважну кількість пропозицій отримано в агропромисловому секторі, в сферах інновацій і технологій та енергетики від компаній із США, Великої Британії, Польщі, Німеччини та Туреччини.

Фінансова підтримка західних партнерів та світових організацій буде дуже корисною, особливо у **вигляді грантового (тобто безповоротного і безоплатного)**

фінансування, оскільки необхідність повернення кредитного фінансування впливатиме на платіжний баланс країни та може спричинити серйозне погіршення державного боргу, який в умовах війни і так має тенденцію до зростання.

Проте українській економіці властиві слабкі сторони, які є ризиками для потенційних інвесторів. Серед них: монополізація економіки, що перешкоджає її доходам, розвитку та модернізації; корупція; відсутність прозорості та незалежності судової системи; відсутність реформ та стимулів від держави для розвитку приватного бізнесу; безробіття, міграція, гуманітарна криза із загрозою колапсу соціальної сфери; слабка інтеграція до економіки ЄС (зокрема, у переробній, машинобудівній та інших галузях). Тому покращення інвестиційної привабливості та успішна відбудова економіки можливі лише за умови формування нової економічної моделі на основі принципів верховенства права, євроінтеграції та відповідності критеріям кандидатства, максимально можливої безпеки для людей та бізнесу, прозорості і підзвітності у відновленні, широкого залучення зелених технологій, digital інструментів під час відновлення та загальної діджиталізації, залучення приватного капіталу до процесу відбудови.

Тож успішне повоєнне відновлення України полягає не просто у механічному відтворенні зруйнованих об'єктів, а відкриває виняткові можливості радикальної модернізації економіки країни саме у реформуванні економіки та пошуку нової моделі управління у поєднанні з ефективним використанням іноземних інвестицій та інших джерел фінансування.

Література

1. Скільки коштуватиме економіка України? URL: <https://www.dw.com/uk/skilki-kostuvatime-vidbudova-ukrainia>. (дата звернення: 26.10.2022 р.).
2. На відновлення України потрібно щонайменше 349 млрд доларів – спільна оцінка. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/09/09/novyna/ekonomika/vidnovlennya-ukrayiny-potribno-shhonajmenshe-349-mlrd-dolariv-spilna-ocinka>. (дата звернення: 28.10.2022 р.).
3. Ресурси України для фінансової стабільності під час війни та відбудови. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/04/22/686099>. (дата звернення: 06.11.2022 р.).
4. Свириденко Ю. Країна можливостей: чому інвестор прийде в Україну. Економічна правда. Електронний ресурс. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/09/29/691997>. (дата звернення: 26.10.2022 р.).
5. План відновлення України. URL: <https://recovery.gov.ua>. (дата звернення: 02.11.2022 р.).

УДК 336.225

Скорик Марина Олегівна

кандидат економічних наук, доцент

Бену Аліна В'ячеславівна

студентка,

Державний податковий університет (Україна)

ПОДАТКОВІ ПЕРЕВІРКИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Важливою складовою контролю у сфері державних фінансів виступає податковий контроль який являє собою систему забезпечення податкової дисципліни, досягнення своєчасності й повноти виконання платниками податків своїх податкових обов'язків щодо нарахування та сплати податків, дотримання строків внесення обов'язкових платежів до бюджетів. Становлення та розвиток організації та проведення податкових